

Forslag til lov om ændring af lov om leje og forskellige andre love. (Gennemgribende forbedrede lejemål, landsdækkende huslejenævn, fællesantennor og Grundejernes Investeringsfond). (Lovforslag nr. L 226).

Arbejdsministeren (Ove Hygum) har meddelt mig, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension og lov om en arbejdsmarkedsfond. (Udvidelse af kredsen af bi-dragsbetalende medlemmer). (Lovforslag nr. L 227).

Forskningsministeren (Birte Weiss) har meddelt mig, at hun ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om et videnskabetisk komitéssystem og behandling af biomedicinske forskningsprojekter. (Bemyndigelse til at sætte loven i kraft for Grønland). (Lovforslag nr. L 228).

Forslag til lov om elektroniske signaturer. (Lovforslag nr. L 229).

Medlemmer af Folketinget Keld Albrechtsen (EL) og Frank Aaen (EL) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af landbrugsloven. (Ligestilling af lejere i landbrugsejendommers beboelsesbygninger med andre lejere). (Lovforslag nr. L 230).

Forslag til folketingsbeslutning om flertalsafgørelser i EU på skatte-, social- og arbejdsmarkedsområderne. (Beslutningsforslag nr. B 128).

Medlemmer af Folketinget Rikke Hvilshøj (V), Inge Dahl-Sørensen (V), Harald Kjølner (V), Gyda Kongsted (V), Jens Hald Madsen (V), Karsten Nonbo (V), Flemming Hansen (KF), Jens Heimburger (KF) og Pernille Sams (KF) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om, at beboere i almene boliger får ret til at overtage boligen. (Beslutningsforslag nr. B 124).

Medlemmer af Folketinget Ole M. Nielsen (KRF), Tove Videbæk (KRF), Christian H. Hansen (DF) og Svend Aage Fauverholdt (DF) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om kompensati-on for 2 meter bræmmer. (Beslutningsforslag nr. B 125).

Medlemmer af Folketinget Christian H. Hansen (DF), Svend Aage Fauverholdt (DF), Ole M. Nielsen (KRF) og Tove Videbæk (KRF) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om præcisering af reguleringen vedrørende dyrkningsfri bræmmer. (Beslutningsforslag nr. B 126).

Medlemmer af Folketinget Jørgen Winther (V), Tove Fergo (V), Gyda Kongsted (V), Preben Rudiengaard (V) og Henriette Kjær (KF) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om styrkelse af virksomhedernes sociale ansvar gennem skattefrihed for arbejdsgiverbetalte ydelser til hjerte-, kræft- og rygoperationer. (Beslutningsforslag nr. B 127).

Erhvervsministeren (Pia Gjellerup) har meddelt mig, at hun ønsker i henhold til forretningsordenens § 19, stk. 4, at give Folketinget en skriftlig:

Redegørelse om etik og genteknologi. (Redegørelse nr. R 13).

Eksemplarer vil blive omdelt, og redegørelsen vil blive optaget i Folketingstidende.

Jeg foreslår, at forhandlingen om denne redegørelse finder sted fredag den 28. april 2000. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål til ministre.

Spørgetiden

Spm. nr. S 1934

1) Til statsministeren af:

Keld Albrechtsen (EL):

»Har regeringen givet ministerierne og embedsmændene instruks om, at de ved orientering til offentligheden om europspørgsmålet skal sikre efterlevelsen af Folketingets vedtagelse af 8. december 1998 om løbende at fremlægge oplysninger og vurderinger af eurosamarbejdets udvikling, herunder at belyse fordele og ulemper for Danmark i forskellige former for tilknytning til eurosamarbejdet?«

Skriftlig begrundelse

Forud for folkeafstemningen om Amsterdamtraktaten den 28. maj 1998 kom det til offentlighedens kendskab, at statsministeren på et regeringsmøde havde pålagt hver enkelt minister at spille en aktiv rolle i debatten op til afstemningen om Amsterdamtraktaten. Dette skulle ske ved, at man i hvert enkelt ministerium skulle reagere over for negative historier om EU.

I den rundskrivelse, som departementschefen i Erhvervsministeriet, Jørgen Rosted, skrev til sine ansatte, hed det: »Erhvervsministeriets indsats er central, bl.a. fordi den stigende EU-skepsis blandt tidligere jasi-gere, som den er kommet til udtryk i dagspressen i den seneste tid, i høj grad udspringer af en negativ oplevelse af det indre marked. Det er derfor en af Erhvervsministeriets centrale opgaver frem til afstemningen om Amsterdamtraktaten at arbejde for et ja.«

Det medførte en kraftig kritik, at regeringen på denne måde inddrog den statslige administration i en politisk kampagne for et ja til Amsterdamtraktaten, da det ikke kan være administrationens opgave. Derfor håber spørgeren, at statsministeren kan bekræfte, at regeringen har ændret sin instruks, således at det er de enkelte fagministeriers opgave at sørge for saglig og seriøs information, som beskriver både fordele og ulemper ved forskellige former for dansk tilknytning til eurosamarbejdet, således at vi ikke skal opleve en gentagelse af, at embedsmændene

i den danske stat bruges som et redskab i jasi-gernes kampagne i de kommende måneder.

Keld Albrechtsen (EL):

Nu har regeringen jo indledt en skræmmekampagne, hvor man griber til ret desperate påstande, bl.a. at der vil komme en finanspolitisk stramning og en renteforhøjelse, og jeg ved ikke hvad, hvis vi stemmer nej til euroen den 28. september.

Det viser jo, at regeringen har tænkt sig at bruge alle midler, også de ufine og usaglige, og det rejser jo ydermere det spørgsmål: Hvordan kan vi så sikre, at embedsmændene, de ansatte i ministerierne, ikke misbruges i forbindelse med sådan en skræmmekampagne fra regeringens side? Hvordan sikres det, at embedsmændene kan være med til at efterleve Folketingets beslutning om, at der skal orienteres om både fordele og ulemper i forbindelse med euroen, på saglig vis?

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Ved at efterleve Folketingets henstilling, og det gør regeringen fuldt og helt.

Keld Albrechtsen (EL):

Har statsministeren fortalt de øvrige ministre og embedsmændene, at det er meningen, at hvis der nu f.eks. kommer en henvendelse fra en borger, som ønsker at vide, om det er rigtigt, at hvis man stemmer nej til euroen, ja, så ramler det altså ned med økonomiske ulykker?

Det kunne jo godt være, at der var en borger, der stillede sig selv det kritiske spørgsmål: Er det nu også helt rigtigt, hvad statsministeren går og siger? Har statsministeren så instrueret embedsværket om, at der skal gives en saglig besvarelse af det spørgsmål, og at embedsmændene skal oplyse, at der altså findes en masse økonomer, som har en helt anden opfattelse af den situation, og som faktisk slet ikke mener, at der er grundlag for statsministerens skræmmekampagne? Har statsministeren sikret sig, at der så kommer en saglig og nuanceret besvarelse fra f.eks. økonomiministerens embedsmænd i den forbindelse?

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Nej, jeg har ikke givet nogen generel instruks. Det ville være helt overflødigt. Regeringens dygtige medarbejdere sørger altid for, at der er ordentlig information.

Keld Albrechtsen (EL):

Skal det så forstås sådan, at selv om statsministeren går rundt og skræmmer befolkningen med alle mulige billeder om finanspolitiske stramminger og rentestigninger og sådan noget, så har statsministeren samtidig fuld tillid til, at danske embedsmænd i Økonomiministeriet, f.eks. når de bliver spurgt, om det nu er rigtigt, at hvis vi stemmer nej, bliver der en finanspolitisk stramning og en rentestigning, så svarer: O.k., det mener statsministeren, men der er altså også nogle økonomer fra f.eks. de store banker i udlandet, som siger, at det har ingenting på sig og sådan vil det ikke gå, for den danske krone er stærk og stabil, og selvfølgelig vil der ikke ramle ulykker ned over hovedet på danskerne, hvis de stemmer nej?

Har man sikret, at det vil der blive svaret sagligt på fra embedsmændenes side, når befolkningen henvender sig for at få konkrete oplysninger?

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Nu har vi jo ved forskellige lejligheder set, hvordan statsministeren mener at kunne bruge eller, i vores terminologi, misbruge embedsapparatet i sin politiske kamp, og det er jo en almindelig diskussion, vi løbende må have, når vi også ser nogle eksempler på det.

Men det, der er interessant i denne sammenhæng i forhold til det spørgsmål, som er rejst, er selvfølgelig, at statsministeren nu vil give en garanti for, at embedsmændene også i deres besvarelser til borgerne overholder de forpligtelser, der følger af Folketingets vedtagelse om, at man både skal oplyse om fordele og ulemper.

Derfor ville jeg gerne spørge statsministeren, om statsministeren så her i Folketingssalen vil bevise, at det rent faktisk sker, ved at give nogle eksempler på de ulemper, der så oplyses til borgerne, når de henvender sig til bl.a. Statsministeriet og andre ministeriers embedsfolk for at få en objektiv vurdering af fordele og ulemper ved Danmarks eventuelle tilslutning til euroen.

Frank Dahlgaard (UP):

Jamen det er jo næsten en gentagelse af det spørgsmål, der lige er kommet. Statsministeren kan jo feje den mistanke for unfair trav væk, hvis statsministeren her og nu ganske kort siger lidt om de ulemper og betænkeligheder, der er ved at afskaffe kronen til fordel for euroen.

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Til det første spørgsmål er svaret: Nej, det er det ikke nødvendigt at sikre; vores dygtige medarbejdere vil altid sammen med regeringen give ordentlig og redelig information. Jeg er fuldt og fast overbevist om, at vi er bedre til her i landet at vurdere vores samfunds fremtid inden for og uden for en fælles valuta, end fjerne kapitalmarkedsfolk er.

Til spørgsmålet om en garanti kan jeg sige: Nej, det er helt overflødigt, for sådan er vores samarbejde og demokrati indrettet her i landet, at vi har medarbejdere, der står til rådighed for regeringen, og det gør de helt efter ordentlig skik og brug.

Til det sidste spørgsmål: Det ligger uden for det stillede spørgsmåls rammer.

Keld Albrechtsen (EL):

Jamen jeg vil godt prøve, om vi ikke kan holde os til det konkrete eksempel, som jeg har nævnt, for det giver egentlig en god illustration af problemet.

Hvad vil man fra regeringens side lægge frem af informationsmateriale om den situation, statsministeren har rejst, nemlig dette skræmbillede af konsekvenserne af et nej? Er det noget, regeringen vil bruge ministerierne og ministeriernes medarbejdere til at udbrede, efter min opfattelse, misinformation om i befolkningen, eller er det noget, regeringen vil holde for sig selv, og som ministrene vil rejse rundt og sige til befolkningen som ministre, men altså ikke blande embedsmændene ind i?

Det synes jeg er vigtigt at få afklaret, for jeg går ud fra, at det kan ikke være fra embedsmændenes side, disse påstande om økonomisk ruin er opfundet; det kan jeg ikke forestille mig. Det er det simpelt hen for usagligt til.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg kan desværre ikke takke for svaret.

Hvis vi skal have en fair debat, er det jo helt i orden, at de politiske partier har forskellige meninger og dyster og kommer med det ene billede eller det andet, og det kan vi så tage en diskussion om. Men det er jo en helt anden situation, vi står i, når regeringen vedvarende insisterer på at kunne trække embedsmændene ind til sin fordel i debatten.

Derfor, når statsministeren så siger: Jamen når vi gør det, når vi trækker embedsmændene ind og bruger dem i forbindelse med euro-aftemningen, så garanterer vi, at vi følger Folke-

tingets vedtagelse fra december 1998 om, at man oplyser om både fordele og ulemper. Og derfor er det jo altså, når vi læser spørgsmålet, sådan rent logisk ikke meget ved siden af spørgsmålet at spørge, om vi kan få nogle eksempler på det. Det følger jo ligesom af at have en diskussion om det her spørgsmål, at statsministeren så giver Folketinget nogle eksempler på, at man oplyser om ulemper, og vi har ikke hørt ét eneste eksempel til dato.

Frank Dahlgaard (UP):

Jamen statsministeren har jo stadig væk muligheden for her og nu at fjerne den mistanke, der er om, at man vil misbruge embedsmandsapparatet til at komme med en ensidig fremstilling af fordelene ved at afskaffe kronen og erstatte den med euroen, ved her og nu ganske kort på 1 eller 2 minutter at fortælle om de punkter, hvor der kan være ulemper forbundet med at afskaffe kronen.

Tror statsministeren ikke, at statsministeren i aften fortryder det, hvis han ikke svarer på det spørgsmål?

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):
Til det første spørgsmål:

Regeringen vil lægge tre ting frem: for det første Økonomiministeriets rapport, som skulle komme i løbet af relativt kort tid, og som vil være en fyldig og omfattende redegørelse om fordele og ulemper, sådan som Folketinget har bedt os om det, for det andet DUPI's redegørelse, og endelig for det tredje ved jeg, at regeringen har været med til at finansiere den redegørelse, der kommer fra Rådet for Europæisk Politik, og som jeg har forstået kommer så betids, at vi i hvert fald får en måneds tid til at debattere indholdet.

De to andre spørgsmål ligger uden for det spørgsmål, der er stillet. Jeg kommer meget gerne tilbage til sagen, og jeg har ikke mere at tilføje til det spørgsmål.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg må forstå, at statsministeren altså ikke vil udsende nogen instruks og heller ikke bede sine ministre om at gøre det.

Så vil jeg bare spørge: Er der så overhovedet nogen instruks? For der er jo også den mulighed, at det er overladt til hver enkelt embedsmands skøn at varetage Folketingets dagsorden, det er klart. Men der lå jo en instruks, sidste gang vi havde folkeafstemning. Den går jeg

ud fra ikke eksisterer mere, for den var jo ret uheldig; men jeg vil godt vide, om der er nogen instruks eller det altså er overladt til hver enkelt embedsmands gode skøn at orientere befolkningen om fordele og ulemper.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1991

2) Til statsministeren af:

Keld Albrechtsen (EL):

»Vil statsministeren offentliggøre den ekspertredegørelse om muligheden for at udtræde af euroen, som statsministeren omtaler i Politiken den 29. februar 2000, og som er udarbejdet af eksperter både i og uden for Justitsministeriet?«

Keld Albrechtsen (EL):

Vi har i dag fået et notat fra udenrigsministeren, som fortæller, at for at man kan forlade euroen, hvis man først er kommet ind i den, kræver det altså en traktatændring i EU. Det vil sige, at det kræver, at samtlige EU-lande, også inklusive dem, der kommer ind i EU ved udvidelsen, altså skal acceptere, at Danmark træder ud igen.

Det vil sige, at Danmark reelt ikke har nogen fortrydelsesret, og derfor står vi med et stort grundlovsproblem, for grundloven kræver nemlig, at Danmark skal kunne udtræde igen; ellers kan man altså ikke gå ind i euroen efter grundlovens regler.

Så jeg håber, statsministeren vil redegøre for, hvordan det grundlovsproblem nu bliver afklaret.

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Ja, det er ikke det, der bliver spurgt om, det, hr. Keld Albrechtsen her siger. Det, der bliver spurgt om, er, om vi vil offentliggøre det offentlige notat, og det ser jeg ingen problemer i; det vil vi gerne.

Keld Albrechtsen (EL):

Jamen altså vi kan jo godt lege gemmeleg og trække tingene i langdrag og stille nye spørgsmål, hvis statsministeren ønsker det. Men jeg synes lige så godt, statsministeren kunne gå til biddet og sige det, som det er.

Dette her notat vil jeg bede statsministeren bekræfte, og jeg er glad for, at vi har fået det; det vil jeg gerne sige. Men er statsministeren ikke enig i, at dette notat viser, at statsministe-

ren står med et kæmpeproblem, for det fremgår jo glasklart af notatet, at hvis Danmark først er kommet ind i denne euro, er der ingen vej ud, medmindre Danmark kan få en traktatændring. Og en traktatændring, det ved statsministeren, kræver jo, at alle EU-landene siger ja til det, og det er jo ikke sikkert at de vil det.

Det er jo meget besværligt og omstændeligt, hvis man skal til at lave en bodeling i Den Europæiske Centralbank. Det ved statsministeren også godt. Det kunne godt være, at Tyskland f.eks. ville sige til statsministeren: Nej, glem det! Man kan altså ikke komme ud igen. Det vil vi ikke lave en traktat om.

Der synes jeg, det er et problem, når grundloven så krystalklart siger, sådan som jeg har forstået statsretseksperterne, at man altså skal kunne komme ud igen. Det er betingelsen ifølge grundloven. Men jeg kan se, at statsministeren har valgt at tage det sådan lidt fra den humoristiske side og sidder og smiler. Det er jeg ikke sikker på nytter i længden. Det er faktisk et alvorligt problem, at den folkeafstemning, statsministeren har tænkt sig at udskrive, måske er i strid med grundloven. Det vil jeg da godt bede statsministeren om at forholde sig til.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Det er lidt uheldigt, hvis vi ikke kan få en debat om de her ting, men sådan fra onsdag til onsdag bliver nødt til bare at stille mere og mere uddybende spørgsmål. Jeg synes, det er en uheldig udvikling i Folketingets spørgetid.

Men det, jeg vil spørge til, er, at statsministeren på et højskolebesøg sagde om euroen, at han havde undersøgt det her spørgsmål om, hvorvidt vi kunne fortryde en indmeldelse i euroen, meget grundigt, og derfor vil jeg spørge, om den meget grundige forarbejdning, man har lavet for at kunne svare på sådan et spørgsmål, er de her tre sider, som vi nu har fået, for når jeg har set juridiske notater, så har de en vis anden størrelsesorden for at kunne gå i dybden med et så markant spørgsmål. Er det dét, statsministeren havde som baggrund for sit svar, eller er der andre papirer? Det kan statsministeren i hvert fald ikke sige ikke er omfattet af det spørgsmål, der er stillet til besvarelse her i spørgetiden i dag.

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Jeg kan sige til hr. Keld Albrechtsen, at det er fint i overensstemmelse med grundloven. Tag et eksempel: Det er sådan, at da Grønland tråd-

te ud af EF efter det grønlandske folks egen beslutning, var der ingen problemer. Der er ikke noget land, der kunne drømme om at modsætte sig det.

Vi skal huske, at det europæiske samarbejde er et samarbejde mellem suveræne stater, og som der også står i det papir, som hr. Keld Albrechtsen refererede til, er der statsretligt helt klare linjer. En suveræn stat kan træde ud af et samarbejde, for ellers var det jo ikke nogen suveræn stat. Og det er det pr. definition også i dag i henhold til vores grundlov, og det er det i det samarbejde, som vi frivilligt har valgt at deltage i.

Portugals formandskab har naturligvis bekræftet den holdning, jeg her giver udtryk for, og det juridiske notat er lige så klart.

Så for at summe op på det, er netop papiret, som hr. Keld Albrechtsen refererede til, betragningen om den suveræne stat Danmark, for Danmark er en suveræn stat, og det, at samarbejdet har karakter af et samarbejde mellem suveræne stater, gør, at der ikke er noget nyt under solen.

Der skulle også en traktatbekræftelse til i alle medlemslandene, da Grønland trådte ud, og det skal der også i det tilfælde, som jeg ikke tror kommer, at det danske folk måtte beslutte at træde ud. Det er det danske folk, der bestemmer i dag og i en eventuel fremtidig ændret situation.

Så der er ikke noget nyt. Der er en grundlovsmæssig situation, og den er hverken ny eller anderledes i forhold til, hvad vi har kendt tidligere.

Keld Albrechtsen (EL):

Nu ved statsministeren jo godt, at eksemplet med Grønland ikke kan bruges i den her sammenhæng, for det her spørgsmål handler om, at Danmark ønsker at udtræde af euroen uden at forlade EU. Det, Grønland gjorde, var jo at forlade det, der dengang hed EF, fuldstændig. Det er en helt anden diskussion, og den vil jeg bede om, at statsministeren ikke blander ind i det her, for det vil jo bare skabe forvirring om det her problem.

Så jeg vil altså bede statsministeren om at svare på spørgsmålet, om det er muligt at komme ud af euroen uden en traktatændring, men samtidig selvfølgelig blive i EU. Og det er det altså ikke, og det betyder, at vi har et grundlovsproblem.

Så vil jeg godt spørge statsministeren: Vil statsministeren, som jo ikke mener, der er noget problem, i det mindste være med til, at vi får lavet en uvildig juridisk redegørelse om det problem, sådan at det ikke kun er statsministerens jurister i Lovkontoret, der skal være med til at skrive det her, men sådan at vi får en uvildig redegørelse? Eller vil statsministeren på forhånd lave en aftale med de andre lande, altså simpelt hen aftale, at Danmark har en fortrydelsesret? Hvis statsministeren rejser rundt til de andre lande – inklusive de ansøgerlande, der også skal være med til at bestemme det i fremtiden – og får sådan en aftale, så kan det selvfølgelig løse problemet. Det er ca. 25 lande, statsministeren så skal besøge, men så kunne der laves en aftale. Så ved de danske vælgere, når de stemmer, at der er en fortrydelsesret, men uden en sådan aftale er der jo ikke en fortrydelsesret.

Anden næstformand (Henning Grove):

Ja tak. Vi har en lang dagsorden, så vi overholder taletiderne.

Hr. Kristian Thulesen Dahl.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Det er lidt pudsigt, at statsministeren overhovedet har rejst det her: forsøge at få danskerne til at stemme ja til euroen ved at give indtryk af, at vi har en fortrydelsesret.

Men kan statsministeren ikke, når nu besvarelsen er påbegyndt, bare bekræfte, at af det notat, vi har fået, fremgår det tydeligt, at vi ikke kan trække os ud af euroen alene? Vi vil i givet fald skulle trække os ud af EU, hvis vi ønsker en juridisk ret til at trække os ud. Alternativet er en ren politisk aftale, som skal indgås mellem alle EU-landene, som i givet fald skulle give os lov til at trække os ud.

Og så bare lige spørgsmålet fra før, som statsministeren selvfølgelig glemte, nemlig spørgsmålet om, hvorvidt de her tre sider, som vi nu har fået udleveret med det her spørgsmål, er hele det materiale, som statsministeren base-rede sin bekræftelse på, da han på det møde på højskolen sagde, at vi kunne træde ud af euroen, efter at vi eventuelt havde indmeldt os.

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Jeg kan sige ganske kort til hr. Keld Albrechtsen, at der ikke i forhold til Traktaten er nogen forskel på den situation, Grønland var i, og den

situation, hr. Keld Albrechtsen spørger mig om med hensyn til Danmark. Det afgørende spørgsmål er, at Danmark er en suveræn stat. Det danske folk bestemmer selv, og samarbejdet er mellem suveræne stater, og derfor kan Danmark selv beslutte det.

Så skal der forhandles om de forskellige betingelser og om, hvad vi så kan opnå, og det er klart, at det har sine vanskeligheder, men det principielle er fuldstændig afklaret. Der er ikke noget nyt i situationen. Og det gælder også til hr. Thulesen Dahl. Jeg har derfor ikke mere at tilføje til det pågældende spørgsmål; det er besvaret.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil godt gentage mit spørgsmål til statsministeren: Vil statsministeren være med til, at vi får lavet en uvildig redegørelse om det her? Det er jo helt tydeligt, at modstandere og tilhængere er helt uenige om bedømmelsen af det her spørgsmål. Jeg synes, det er meget vigtigt – det går jeg ud fra at statsministeren er enig i – at vi ikke overtræder grundloven. Derfor vil jeg bede om, at vi får en uvildig redegørelse, og det vil jeg også bede statsministeren om at svare på.

Så vil jeg vende tilbage på et andet tidspunkt, for det tror jeg ikke statsministeren når i dag, med det spørgsmål, om statsministeren vil indgå en aftale med de andre EU-lande og med ansøgerlandene om, at Danmark får en fortrydelsesret.

Jeg vil så bare til slut sige, at statsministeren bliver altså ved med at blande den situation, Grønland stod i, sammen med det, vi spørger om her, som er noget helt andet, nemlig det problem at få lov til at komme tilbage til den situation, vi står i nu, hvor vi er med i EU, men ikke med i euroen. Det er en helt anden situation, og derfor kan statsministeren ikke bruge sammenligningen med den grønlandske situation.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1985

3) Til økonomiministeren af:

Frank Dahlggaard (UP):

»Kan ministeren bekræfte, at den europæiske valuta, euroen, først og fremmest er et politisk projekt?«

Skriftlig begrundelse

Fhv. udenrigsminister Uffe Ellemann-Jensen skriver i Berlingske Tidende den 15. marts 2000, at »den fælles europæiske valuta er først og fremmest et politisk projekt«. Samme dag gør EU-kommissær Pedro Solbes, der har ØMU'en og euroen som ansvarsområde, det klart i dagbladet Politiken, at »euroen er et politisk projekt«. Kommissæren siger ifølge Politiken, at »hvis danskerne vælger at stemme ja, så skal de også være indstillet på at samordne dele af den økonomiske politik med de øvrige lande. Euroen er nemlig et dybt politisk projekt«.

Fhv. nationalbankdirektør Erik Hoffmeyer har for nogle år siden givet udtryk for det samme. Euroen giver ikke nævneværdige økonomiske fordele, men handler om politik.

Frank Dahlgaard (UP):

Venstres tidligere formand og forhenværende udenrigsminister, Uffe Ellemann Jensen, har for nylig i Berlingske Tidende skrevet, at euroen og Den Økonomiske og Monetære Union først og fremmest er et politisk projekt.

Det samme har EU-kommissær Pedro Solbes sagt. Siger man ja til euroen, bevæger man sig ind i en union, og det bliver en mere og mere politisk union. Og tidligere nationalbankdirektør Erik Hoffmeyer har også for mindre end 2 år siden offentligt tilkendegivet, at der ikke er nogen særlige økonomiske fordele ved at afskaffe sin egen valuta til fordel for euroen; at det først og fremmest er politiske spørgsmål, der er afgørende.

Kan ministeren bekræfte, at det forholder sig sådan?

Økonomiministeren (Marianne Jelved):

Det, der er utrolig ærgerligt, er, at denne her meget, meget vigtige debat hele tiden bliver sådan noget underligt, firkantet sort-hvidt, for sådan er verden jo ikke.

Jeg vil godt sige, at det, vi kalder den fælles valuta og Den Økonomiske og Monetære Union, som jo er rammen om den fælles valuta, er et politisk projekt, der bl.a. handler om økonomi. Det er et politisk projekt, fordi det er politikere, der har indgået politiske aftaler. Det er politikere, der har truffet politiske beslutninger, her bl.a. om at gennemføre den fælles valuta. Det er politikere, der har lavet regelsættet, rammerne, har truffet alle de beslutninger, som har med det at gøre. Den fælles valuta er ikke no-

get, nogen har kunnet gå hen og trække i en automat og dér få ud, hvordan man gør det. Det er udelukkende politiske beslutninger, der ligger bagved.

Det, der er interessant, er, at det er politikere, der samordner og samarbejder om en fælles økonomisk ramme, om en stabil økonomisk udvikling, som det bedst tænkelige grundlag for fred og stabilitet, beskæftigelse, det sociale velfærdssamfund og et godt miljø.

Frank Dahlgaard (UP):

Det er da en delvis bekræftelse af, at det her er et politisk projekt, som egentlig ikke har så meget med økonomiske fordele at gøre, for der er ikke rigtigt nogen, måske tværtimod. Det er noget med at opbygge en ny stat og få noget mere udenrigspolitik og noget mere union, og som den spanske EU-kommissær siger, som Venstres tidligere formand ærligt skriver, og som den forhenværende nationalbankdirektør Erik Hoffmeyer klart tilkendegav og har tilkendegivet og formentlig tilkendegiver igen, når vi får den store rapport til efteråret, er der ikke særlige økonomiske fordele forbundet med euroen; det handler om politik.

Jeg vil da takke for den bekræftelse.

Økonomiministeren (Marianne Jelved):

Det er synd, at hr. Frank Dahlgaard ikke hører efter. Det er et politisk projekt, der handler om økonomi. Sådan er det. Det handler om fred, stabilitet, samarbejde omkring økonomien, at få en sikring imod kapitalspøkelser imod de mindre valutaer. Det er en stor fordel for små lande, for deres økonomiske stabilitet at være med i dette udmærkede politisk-økonomiske projekt.

Jeg noterer mig, at når jeg får et spørgsmål af den karakter, som hr. Frank Dahlgaard stiller her, og jeg svarer på det, så vil det blive udlagt i medierne, som om at nu gør jeg det til kun et politisk projekt. Hvis jeg får et spørgsmål af en anden karakter, der handler om valutakurser osv., så får jeg at vide, at jeg svarer, at det kun handler om økonomi. Det handler om begge dele, og man kan ikke skille det ad.

Frank Dahlgaard (UP):

Men der er dog sket en glidning i ministerens argumentation. Det er jo mindre end 1 år siden, at ministeren sagde, at de, der siger, at det her har med andet end økonomi at gøre, lægger den europæiske tanke for had eller sådan noget.

Når ministeren siger, at det her har med fred at gøre, så ved jeg ikke rigtigt. Nu deltager ministeren jo ikke i Euro 11-møderne med de 11 eurolande, men det er ikke mit indtryk fra det, man læser og fornemmer, at der er særlig fredeligt på de møder. De diskuterer jo, hvordan de kan stoppe euroens kursfald, for den falder og falder jo. Og det er vel også udtryk for, at der er nogle spekulationsbølger og valutabølger, som ikke rigtig vil bevæge sig ind i euroen, men gerne ind i dollar og pund og skandinaviske kroner og japanske yen og alt muligt andet. Hvor fredelige disse møder er ved jeg ikke.

Men kan ministeren bekræfte, hvad den tidligere nationalbankdirektør sagde, at der er ingen gode økonomiske grunde til, at Danmark skulle træde ind i den sidste fase af ØMU'en og lade kronen erstatte af den europæiske supervaluta, euroen? ØMU'en har et politisk sigte, der er ingen ordentlige argumenter for, at der skulle komme en økonomisk fordel for EU-landene. Kan ...

Anden næstformand (Henning Grove):

Ja tak!

Økonomiministeren (Marianne Jelved):

Jeg vil gerne gentage, hvad jeg har sagt tidligere: at euroens bevægelser i forhold til dollaren og dollarens bevægelser i forhold til euroen svarer fuldstændig til de bevægelser, der er imellem flydende valutaer, hvor vækstudsigtene er forskellige. Og det er så enkelt, og det ved nationaløkonomen hr. Frank Dahlgaard godt.

Jeg kan ikke bekræfte, om det citat er korrekt citeret, men hvis jeg bliver spurgt om, hvorvidt jeg er enig med Erik Hoffmeyer, den tidligere nationalbankdirektør, i det, der blev sagt, så må jeg sige, at jeg er ikke enig med Erik Hoffmeyer i, at der ikke er økonomiske fordele ved at være med i euroen. Det mener jeg der er. Der er både politiske og økonomiske fordele.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1986

4) Til økonomiministeren af:

Frank Dahlgaard (UP):

»Overvejer regeringen, som man gør i Finland og Sverige, at oprette særlige »bufferfonde« til at imødegå de problemer, som en indførelse af

euroen kan skabe for beskæftigelsen i Danmark?»

Skriftlig begrundelse

Ifølge Berlingske Tidende den 13. marts 2000 siger formanden for Folketingets Europaudvalg, Claus Larsen-Jensen, at »Danmark måske bør kopiere Finlands overvejelser om at oprette såkaldte økonomiske bufferfonde, hvis Danmark vælger at gå med i den europæiske valutaunion«.

Sveriges udenrigsminister har foreslået, at Sverige bør overveje at oprette bufferfonde, når og hvis Sverige tilslutter sig euro-unionen.

Frank Dahlgaard (UP):

Der er mange problemer knyttet til den euro, ikke blot den inflation, der kommer, når eurokursen falder så meget, at importen bliver dyrere, og olie og benzin stiger – det gør de jo også herhjemme, fordi vi har valgt at knytte os til euroen – men også beskæftigelsesmæssigt.

I Finland og Sverige diskuterer man alvorligt at opbygge fonde, bufferfonde, der kan bruges i tilfælde af, at der kommer beskæftigelseskriser, fordi man i fremtidens euroland bliver pålagt begrænsninger ved at bruge finanspolitikken. Og det er baggrunden for spørgsmålet, om man i regeringen overvejer også her i Danmark eventuelt at oprette sådanne bufferfonde af hensyn til sikringen af fremtidens beskæftigelse.

Økonomiministeren (Marianne Jelved):

Må jeg lige korrigere: Jeg tror, det var en fortalelse at sige, at olieprisen stiger altså, hvad enten euroen er der eller ej. Det har sådan set ikke noget med euroen at gøre, hvordan oliepriserne bevæger sig p.t.

Med hensyn til bufferfonde må jeg sige, at det er i virkeligheden – hvis man kan gradbøje godt – et lidt godt spørgsmål, som jeg er meget glad for at få stillet. Tak for det. Det giver mig nemlig anledning til at sige, at den økonomiske politik, vi fører i Danmark, og som det er tanken, at alle skal føre i euroområdet og i EU – alle er jo forpligtet inden for de samme økonomiske rammer, hvad enten de er med i euroen eller ej – betyder jo, at vi laver en meget stor opsparing i Danmark, så vi kan nedbringe vores gæld betragteligt. Fra at have en gældskvoté, altså en andel af bruttonationalproduktet, på over 80 pct. i 1993, kommer vi i 2005 ned på

omkring 35 pct. af bruttonationalproduktet. Vi må, hvis vi skal opfylde kravene inden for den fælles valuta, have en gældskvotepå 60 pct. som ramme, men vi skal selvfølgelig ikke have en gæld på 60 pct. Det vil sige, at vi her har en buffer, der svarer til 60 pct. minus 35 pct., altså 25 pct. af bruttonationalproduktet, og det er jo i virkeligheden en kæmpebuffer. Vi har derfor ingen som helst brug for at have en bufferfond, som arbejdsmarkedets parter betaler til, for staten sparer op ved at nedbringe gælden.

Frank Dahlgaard (UP):

Tak for svaret.

Jeg er nødt til at korrigere ministerens korrektion af mine oplysninger om olie- og benzinpriserne, for vi ved jo alle, at benzinpriserne stiger. Det gør de også i USA, men de stiger ekstra meget i euroland og i Danmark, som allerede har knyttet sig til euroland – ikke bare fordi olieprisen stiger, men også fordi dollaren stiger, og når dollaren stiger set med danske øjne og euroøjne, er det jo, fordi euroen falder, så vi får olieprisstigningerne to gange.

Men så må jeg spørge ministeren, om ministeren virkelig vil sige, at vi har et så stort spillerum som 25 pct. af bruttonationalproduktet. Er det ikke korrekt, at der er en regel for Den Økonomiske og Monetære Union, der siger, at man i en given situation maksimalt må pumpe så mange penge ud og bevidst øge underskuddet på de offentlige budgetter, at det rammer 3 pct. af bruttonationalproduktet? Det er jo en helt anden snak.

Så er der en ting mere, jeg gerne vil have ministerens kommentar til: I øjeblikket er vi jo i en pæn situation som følge af, at et selvstændigt Danmark med et flertal i Folketinget bag sig selv har rettet dansk økonomi op uden overhovedet at skulle spørge i Bruxelles eller Frankfurt, som det jo bliver tilfældet i fremtiden. Men hvordan bliver det i fremtiden, om 10, 20, 30 eller 1000 år? Meningen er jo ikke, at vi skal ud af euroen, men at det skal vare til evig tid, og i en fremtidig situation, hvor der måske kommer et flertal af Enhedslistens folk – Gud forbyde det – kan vi komme i en situation, hvor der er behov for disse bufferfonde. Ministeren må vel erkende, at der er behov for at tænke meget langsigtet af hensyn til beskæftigelsen?

Keld Albrechtsen (EL):

Ja, det var jo en rimelig god idé med Enhedslisten.

Men jeg må indrømme, at jeg er lidt forbløffet. Jeg havde faktisk aldrig forestillet mig at skulle opleve, at lige netop økonomiministeren ville stå her i Folketingssalen og sige, at hvis der opstår problemer, går vi bare ud og låner nogle penge. Det havde jeg sådan set ikke forestillet mig at lige netop økonomiministeren kunne finde på at sige, for jeg har kendt økonomiministeren som en minister, der har fastholdt dag ud og dag ind, at gælden skal ned, gælden skal ned, og gælden skal ned, så det er unægtelig nye toner.

Jeg tror faktisk heller ikke, økonomiministeren selv mener det, og derfor vil jeg godt spørge: Hvad nu, hvis man er havnet i euroen, sådan som finnerne jo gik hen og gjorde? Jeg tror sådan set ikke, de helt havde tænkt igennem, hvad de begav sig ind i, men de har altså fundet ud af, at man er nødt til at spare op og simpelt hen have en sådan fond, for man kan jo ikke bare gå ud og låne en masse penge. Vil ministeren ikke godt sende os et notat om den finske ordning, så vi kan se . . .

Anden næstformand (Henning Grove):

Ja, tak.

Økonomiministeren.

Økonomiministeren (Marianne Jelved):

Til hr. Frank Dahlgaard, der ikke er helt enig i, hvad jeg sagde om olieprisen: Jeg må sige til hr. Frank Dahlgaard, at den bevægelse, der sker nu, hvor vi får den dobbelte stigning – hvis jeg nu skal bruge det eksempel – er jo nøjagtig den samme, hvad enten Danmark er med i euroen eller ej. Det er nøjagtig det samme som dengang, da D-marken var ankervaluta og bevægede sig i forhold til dollaren. Hvis ikke vi havde haft euroen, var det D-marken, der havde flyttet sig, formentlig i forhold til dollaren. Vi kan ikke vide præcist, om udsvinget havde været det samme, men mekanismen er den samme.

Så til råderummet: Jeg vil gerne understrege, også over for hr. Keld Albrechtsen, hvis jeg må knytte tingene sammen, at jeg taler ikke for gældsætning. Jeg taler om, at finnerne har valgt, og jeg vil gerne bibringe debatten lidt substans ved at få lavet et notat om den finske tankegang og ordning. Det, finnerne gør, eller det, der måske er tanken, er, at de sparer op i en fond, mens det, vi gør i Danmark, er at betale gælden af. Når man har en fond, og hvis der er lovgivet om den fond, indgår de bidrag, der kommer ind

til den, i det samlede offentlige regnskab, og det svarer dermed fuldstændig til det, vi gør i Danmark, når vi bruger vores opsparing og overskuddet til at nedbringe den offentlige gæld. Men det kan belyses meget enkelt i et notat, som jeg kan sende over til Folketinget.

Så vil jeg lige sige til hr. Frank Dahlgaard, at ved at overholde det regelsæt, som findes for det økonomiske samarbejde, som vi er en del af, og som vi skal leve op til – det er det samme regelsæt, som eurolandene lever op til – har Danmark ligesom Irland og Holland, for nu at tage to mindre lande i euroområdet, fået en meget lav ledighed og en sund økonomi med overskud på de offentlige budgetter.

Og så er jeg for resten sikker på, at vikingerne for 1000 år siden også sad og diskuterede, om de skulle drage på togt et eller andet sted hen, og hvilke konsekvenser det ville have for dem selv og deres familie og deres efterkommere. Men de forudså af gode grunde nok ikke det her.

Frank Dahlgaard (UP):

Det ved jeg nu ikke. Vikingerne var jo folk, der havde selvfølelse og var stærke, og det må vi danskere vel også være, når vi selv og helt alene, mens det kontinentale Europa gennem hele 1990'erne havde en nedtur, rettede den danske økonomi op, til trods for at vilkårene var svære for eksporten, fordi euroland lå dødt rent økonomisk. Det har vi gjort selv, så vi er stærke vikinger, og der er ikke noget argument for, at vi skal afgive vores beslutningsret til Frankfurt eller Bruxelles.

Men så må jeg spørge ministeren, om ministeren ikke vil erkende, at der er et problem med hensyn til beskæftigelsen. Finnerne har set det, og svenskerne er ængstelige for det, for de skal jo måske også ind i euroen. De bliver bange, fordi der er faste regler for, hvor meget priserne må stige – højst 2 pct., så skal der gribes ind. Der er faste regler om, hvor meget pengemængden må stige i euro. Det er højst 4½ pct., så skal der gribes ind, og der er også faste regler for, hvor højt statsunderskuddet må være, nemlig højst 3 pct. af BNP, så skal der også gribes ind. Men der er ingen regler for, hvor meget arbejdsløsheden må stige.

Økonomiministeren (Marianne Jelved):

Den danske selvfølelse er meget, meget stor, fordi vi tror på, at vi kan være med til at skabe et fredeligt og stabilt Europa med en høj be-

skæftigelse, godt miljø og et godt humør og også et socialt velfærdssamfund.

Med hensyn til det kontinentale Europas nedtur i 1990'erne, hvor Danmark selv skulle have rettet økonomien op, taler hr. Frank Dahlgaard mod bedre vidende. Vi er en del af den økonomiske integration allerede nu, fordi vi eksporterer så meget, som vi gør. Irland og Holland har gjort nøjagtig det samme som Danmark og har lige så gode situationer som Danmark. Uanset om de er med i euroen eller ej, har de ført den samme politik og har opnået de samme resultater.

De faste regler, hr. Frank Dahlgaard nævner, altså 2 pct.s inflation og reglerne for pengemængden, er ikke noget, Traktaten bestemmer eller fastslår. Det er ECB, altså Den Europæiske Centralbanks politik for at styre rentepolitikken og valutapolitikken, som den gør p.t. Det er ikke noget, der er vedtaget politisk, og det er ikke noget, som Danmark skal leve op til.

Frank Dahlgaard (UP):

Det er jo rigtigt, som ministeren siger, at det skal Danmark ikke leve op til, så længe vi er uden for euroen og har vores egen mønt og vort eget pengevæsen og vor egen Nationalbank, som vi endnu har. Men Finland, som er indenfor, og Sverige, som har tilkendegivet, at man måske vil med, har afgivet den pengepolitiske suverænitet. De er underkastet reglerne om, at priserne ikke må stige med mere end 2 pct., at underskuddet højst må være 3 pct., og at pengemængden må ikke stige med mere end en eller anden procent. Der er en masse konkrete mål og tal i finansverdenen, der ikke må overskrides.

Men når det drejer sig om arbejdsløsheden, menneskers muligheder for beskæftigelse og alle de sociale aspekter, der er i forbindelse med det, stiller euroområdet ingen krav. Der er ikke nogen maksimumgrænse for arbejdsløsheden, der ikke må overskrides, og det er jo forklaringsgrunden på, at finnerne og svenskerne bliver ængstelige, når de ser frem i tiden. Vil ministeren ikke erkende, at der er en skævhed i de regler, der gælder for ØMU'en og Euronet?

Keld Albrechtsen (EL):

Tak for tilbagnet om at få et notat om den finske model.

Jeg har selv opfattet den finske model sådan – men det kan vi selvfølgelig gå dybere ned i, når vi har notatet – at situationen med hensyn

til euroen er, at man ikke bare kan pumpe penge ud af statskassen, for det forhindrer reglerne om euroen. Hvis man kommer i en arbejdsløshedskrise, kan man altså ikke løse den ved bare at åbne for statskasserne, hvad enten man låner pengene eller skaffer dem på anden vis. Hvis man derimod har sparet op i en fond, kan man øse penge ud af den fond, uden at Centralbanken eller EU kan straffe det pågældende land, og det er jo det, der er grunden til, at man sparer op til den situation. Nu ved jeg ikke, om ministeren kan bekræfte, at min beskrivelse af situationen er rigtig, men ellers må vi jo kigge på det i notatet.

Økonomiministeren (Marianne Jelved):

Hvis den fond er skabt ved lovgivning, så man ved lov pålægger arbejdsmarkedet at indbetale til den, indgår fonden på fuldstændig samme måde som Den Sociale Pensionsfond for at tage den som eksempel. Den Sociale Pensionsfond tæller jo også i den danske opgørelse af den offentlige sektor og gældskvoten, og det har vi drøftet i flere år. Jeg kender ikke systemet, hvis det er frivillige bidrag, og der ikke er lovgivet om det, men så er regelsættet formentlig et andet. Men det kan vi jo få belyst.

Så vil jeg sige til hr. Frank Dahlgaard, at det er virkelig demagogi. Danmark er underlagt de samme inflationskrav, vi skal med en fastkurspolitik holde vores inflation på linje med de lande, vi har fastkurspolitik over for. ECB træffer beslutninger for at kunne føre en pengepolitik, der understøtter konjunkturerne og beskæftigelsen og skaber stabile priser, og de har sat sig et mål, der hedder 2 pct. for inflationen, og det styrer de efter nøjagtig som de lande, der fører den samme type valutapolitik. Det betyder ikke, at de danske priser ikke må stige mere end 2 pct., før vi skal til at gøre et eller andet, og det ved hr. Frank Dahlgaard udmærket. Men vi er økonomisk integrerede, og vi skal derfor på længere sigt have den samme inflation som de andre, for ellers kan vi ikke holde en fast kurs.

Frank Dahlgaard (UP):

Nej, der er altså ikke tale om demagogi, når man siger tingene, som de er: at der er nogle faste maksimumregler inden for euroområdet for

priserne, for underskuddet og for pengemængden, men at der ingen maksimumregler er for, hvor meget arbejdsløsheden må vokse.

Vi ved vi jo godt, at når arbejdsløsheden vokser, kommer der social uro, folk vil have mere i løn, og så kommer der et pres på priserne. Det hele bliver uholdbart, og det er derfor, jeg vil spørge ministeren, om ministeren måske kunne erkende, at der måske er en sammenhæng i tingene, når euroen er faldet så meget, som den er. Den er faldet 20 pct. over for dollaren, 35 pct. over for yenen, 15 pct. over for det engelske pund, 10 pct. over for de skandinaviske kroner, og jeg kunne blive ved, og når den er faldet så meget, er det vel, fordi der er en skævhed i systemet, og det er ustabil.

Vi ved, at bliver arbejdsløsheden meget høj, ender det med eksploderende priser og lønninger, og så ryger valutakursen endnu længere ned, fordi der slet ikke er den politiske overbygning på systemet, som skal til for at holde det på plads. Er det ikke rigtigt? Men får man den politiske overbygning, har vi Europas Forenede Stater, og det er jo det, man arbejder på.

Økonomiministeren (Marianne Jelved):

Svaret er nej og nej og nej og atter nej. Det bliver ikke sandt, selv om hr. Frank Dahlgaard taler hurtigere og hurtigere. Sagen er meget mere enkel.

De økonomiske rammer, vi arbejder inden for, er det bedste grundlag for en høj beskæftigelse, og når der er forskel mellem flydende valutaer, er det, fordi vækstudsigterne er forskellige i USA og Europa. Nu står Europa over for den bedste situation, det nogen sinde i sin historie har stået over for. Økonomierne er stabile, de er sunde, vi har høje vækstudsigter og stigende beskæftigelse foran os. Fem lande i euroområdet har lavere arbejdsløshed end Sverige og England, så det går i den rigtige retning.

Hvis jeg kan nå flyveren om lidt, skal jeg til Lissabon og drøfte målene for beskæftigelsen de næste 10 år. Alle regeringerne i Europa har den samme målsætning: varig høj beskæftigelse på baggrund af en sund og stabil økonomisk udvikling og fred i Europa.

Det vil jeg gerne kæmpe for.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1987

5) Til økonomiministeren af:

Frank Dahlgaard (UP):

»Vil ministeren invitere euroskeptikere med til Nordisk Ministerråds ØMU-konference i København den 22. juni 2000 for at sikre, at konferencen ikke udvikler sig til en ensidig lovprisning af »euroens fantastiske succes«?»

Skriftlig begrundelse

Danmark har i år formandskabet i Nordisk Ministerråd, og den danske økonomiminister, der tillige er nordisk samarbejdsminister, har benyttet anledningen til at sætte en ØMU-konference på dagsordenen med titlen: »Euroens betydning for de nordiske lande«. Konferencen er planlagt til den 22. juni 2000 i København med deltagelse af bl.a. statsminister Poul Nyrup Rasmussen og de nordiske finans- og økonomiministre. Da der skal afholdes folkeafstemning i Danmark den 28. september 2000 om kronens eventuelle afskaffelse til fordel for euroen, kan man befrygte, at den nordiske konference i København vil blive brugt (mis)brugt som en platform for ensidig propaganda til fordel for euroen. Når det betænkes, at økonomiministeren har betegnet euroen som »en fantastisk succes« trods euroens kraftige og vedvarende kursfald på de internationale valutabørser, er der grund til bekymring. Det er derfor vigtigt, at det ikke bare er euro- og unionspolitikere, som deltager i konferencen, men også samfundsforskere, økonomer og politikere med en skeptisk holdning til euroen. De nordiske lande fører alle forskellig valutapolitik. Finland er med i euroen. Den danske krone er snævert knyttet til euroen. Den svenske krone »flyder«, men styres efter et inflationsmål, mens Norges og Islands kroner har såkaldt »styret flydende valutaer«. En konference om emnet er derfor relevant nok, men på grund af den danske folkeafstemning tre måneder senere må det sikres, at der bliver tale om en seriøs og alsidig konference, der belyser fordele og ulemper ved de forskellige nordiske former for valutapolitik. Dét gøres bedst ved at have indlægsholdere og deltagere i øvrigt på konferencen med forskellig holdning til »euroens fantastiske succes«.

Frank Dahlgaard (UP):

Ministeren har indkaldt til en konference inden for Nordisk Ministerråd den 22. juni her i København, hvor emnet er euroen og Den Økonomiske og Monetære Union, og da vi står foran en folkeafstemning i Danmark om emnet, så er der jo en ængstelse for – i hvert fald hos mig – at denne konference kan blive misbrugt til ensidigt at markedsføre »euroens fantastiske succes«. Det er baggrunden for det spørgsmål, om ministeren vil tilkendegive her, at der også til den konference vil blive inviteret euromodstandere, euroskeptikere og folk, der ser mere balanceret og nøgternt på tingene.

Økonomiministeren (Marianne Jelved):

Der vil komme mange deltagere, som ser lige så nuanceret på Europas fremtid, som jeg gør. Det var bare lige for at sige, at der ikke skal være misforståelser.

Det er rigtigt, at der skal laves en konference. Den er under forberedelse. Den forventes i øvrigt at finde sted den 22. juni i år i København, og deltagerne i konferencen vil være en bred kreds af nordiske politikere fra hele det politiske spektrum samt økonomer, organisationsfolk og andre meningsdannere. Både tilhængere og modstandere fra alle de nordiske lande vil blive inviteret og være repræsenteret ved konferencen og også være blandt oplægsholderne. Der ventes omkring 40-60 deltagere fra hvert land. Fra dansk side påtænkes det bl.a. at invitere alle medlemmer af Folketingets Politisk-Økonomiske Udvalg og Europaudvalget.

Formålet med konferencen er at skabe rammer for en seriøs, alsidig dialog mellem de inviterede og oplægsholderne om, hvorfor euroen er skabt, hvad den betyder for Norden og for de forskellige tilknytninger, som de nordiske lande har til euroen. Et program for konferencen og invitationer til deltagerne er under udarbejdelse og ventes fremsendt i løbet af kort tid.

Frank Dahlgaard (UP):

Jeg skal ikke forhindre ministeren i at nå sit fly, men takke for svaret, som jeg anser for positivt, fordi der altså kommer andre med end lige dem, der synes, at det er i Bruxelles, det hele foregår.

Men jeg vil spørge ministeren her til slut, om ministeren vil overveje at sørge for at få inviteret to svenskere, nemlig professor i økonomi Lars Calmfors, som jo stod i spidsen for den såkaldte Calmforsrapport i sin tid i Sverige, og

professor Søren Vibe, som også er svensk politiker, og som ser skeptisk på tingene. Det kunne være interessant at få de to nationaløkonomer med.

Økonomiministeren (Marianne Jelved):

Nu er det jo kun en enkelt dags konference, og det skal jo ikke kun være økonomer, der taler om det her. Der er mange andre aspekter, og vi har ikke fået tilsagn fra alle dem, vi har stående på programmet. Men en af dem er netop Calmfors fra Sverige, og jeg håber selvfølgelig, at hr. Calmfors kan, det er i hvert fald programsat så dan, ellers vil vi finde en anden.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1966

6) Til udenrigsministeren af:

Knud Erik Hansen (SF):

»Hvorledes vurderer udenrigsministeren konsekvenserne af FN's økonomiske sanktioner for den politiske situation i Irak og for den irakiske civilbefolkning, og vil regeringen tage initiativer, der kan fremme en ophævelse af de økonomiske sanktioner mod Irak?«

Knud Erik Hansen (SF):

Det er nu 10 år siden, krigen i Irak sluttede, og dengang indførte man efterfølgende sanktioner mod Irak, i høj grad for at holde Irak i ave og også for at sikre, at Irak ikke opbyggede en militær kapacitet. Der var også den underdagsorden, at man gerne ville svække Saddam Hussein og hans diktatur.

Nu knap 10 år efter kan vi så begynde at se nogle af konsekvenserne af sanktionerne, og det, vi kan se, er, at de rammer civilbefolkningen ganske hårdt. For at tage det i de hårde økonomiske tal så er bruttonationalproduktet nede på det, der svarer til det, man havde i 1940'erne. Børnedødeligheden er fordoblet de sidste 10 år. Der mangler hjælp til hospitalerne, der mangler mad, medicin, og der mangler rent vand og mange andre ting.

Man har heller ikke opnået at svække Saddam Hussein, tværtimod er der stor sympati for ham i befolkningen, og han kan faktisk bruge sanktionerne som argument for sig selv, idet han siger, det er FN, der har påført befolkningen ulemperne.

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): FN's Sikkerhedsråds sanktioner, og det er jo dem, vi taler om, mod Irak opretholdes ikke for at påvirke den politiske situation i Irak og ikke for at genere den irakiske befolkning. Det er et led i våbenhvilebetingelserne efter krigen i Kuwait. Irak accepterede i våbenhvilebetingelserne bl.a. at give afkald på alle ødelæggelsesvåben og langtrækkende raketter. Så snart FN kan bekræfte, at Irak lever op til sine forpligtelser, kan sanktionerne ophæves.

Iraks regering har trukket sagen om afskaffelse af masseødelæggelsesvåben og raketter helt urimeligt i langdrag og har chikaneret FN's våbeninspektørers arbejde. De har derfor ikke kunnet afslutte deres arbejde for at imødegå følgerne for den civile befolkning af sanktionen og FN's Sikkerhedsråds indførte ordning »olie for mad«.

Efter den seneste forbedring af denne ordning har Irak nu ubegrænsede muligheder for at eksportere olie og for at bruge indtægterne herfra til indkøb af mad, medicin og reservedele til olieindustrien og til at betale krigsskaderstatninger. Desværre udnytter det irakiske styre ikke denne mulighed fuldt ud, og det gennemfører ikke en effektiv fordeling af de varer, der kommer til Irak under ordningen.

Jeg er selvfølgelig dybt bekymret over den humanitære situation i Irak, men ansvaret ligger hos den irakiske regering. Både EU og Danmark har ydet humanitær bistand til befolkningen, men med de muligheder, regeringen i Bagdad allerede nu har for at øge importen og forbedre fordelingen af mad og medicin, tror jeg, en ophævelse her og nu af sanktionerne først og fremmest vil føre til, at regimet på ny forsøger at skaffe sig et stort arsenal af masseødelæggelsesvåben og fremføringsmidler.

Knud Erik Hansen (SF):

Tak for svaret. Det, jeg hører i svaret, er i virkeligheden, at Vesten og dermed også Danmark faktisk fralægger sig et ansvar på den måde, at man bruger et våben og for mig at se i virkeligheden bruger civilbefolkningen som gidsel i den her kamp.

Vi er enige om, at det, der foregår i Irak, ikke er acceptabelt, og at man heller ikke skal opbygge dets militærkapacitet, men det er yderst problematisk, at man bruger befolkningen som gidsel, så jeg vil godt høre ministeren, hvilke elementer i de økonomiske sanktioner, der i øjeblikket består – for de er jo ikke lempet helt –

der er vigtige for at holde Iraks militærkapacitets nede.

Villy Søvnald (SF):

Politiken har i dag en udmærket gengivelse på side 12 i første sektion under overskriften »Den glemte krigs ofre«, og det, der er beskrevet, er, hvordan virkningerne er over for civilbefolkningen.

Jeg betvivler sådan set ikke de gode hensigter med, at man truer for at ville opnå noget. Men det, jeg synes udenrigsministeren glider uden om i sit svar, er, at nu har man så forsøgt i 10 år og været med til at bombe et land tilbage til, hvor landet befandt sig for 60 år siden. Har det været en succes? Vil udenrigsministeren fremdrage den danske regerings vurderinger, og vil den danske regering tilslutte sig den kreds af europæiske lande, der i stigende grad er kritiske, ikke over for kampen mod Saddam Hussein, men over at man tager civilbefolkningen som gidsel, i det omfang tilfældet er?

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen):

Jeg må stærkt tage afstand fra, at vi holder befolkningen som gidsel. Den seneste ændring af olie for mad-ordningen rummer alle muligheder for, at befolkningen kan få adgang til mad og medicin. Styret vil det ikke, men det er dem, der har ansvaret for det. Det er ikke ordningen, der ikke tillader en sådan politik.

Så det er ikke gidseltagning. Er det nogen, der tager gidsler her, så er det den irakiske regering, der ikke vil bruge de ressourcer, den har til at brødføde sin egen befolkning og skaffe den medicin.

Dernæst til det andet spørgsmål. Jeg har også læst artiklen i Politiken. Jeg synes ikke, det er nogen særlig god artikel. Den indeholder bl.a. en række postulater og direkte fejl, og derved kommer artiklen til at tale Husseins sag. Det synes jeg er trist.

For nu at tage et punkt: Artiklen skriver, at medicin er omfattet af FN's sanktioner. Det er ikke rigtigt. Tværtimod er medicin undtaget fra FN's sanktioner. Irak kan importere og har importeret medicin bl.a. fra Danmark under olie for mad-programmet. Det er heller ikke rigtigt, at der føres en glemt krig. Det er rigtigt, at USA og Storbritannien patruljerer i den nordlige og den sydlige del af Irak for at beskytte den irakiske civilbefolkning mod irakiske overgreb, bl.a. er det kurdere i det nordlige Irak, vi beskytter. Flyene, som patruljerer, har kun tilladelse

til at forsvare sig, ikke til at angribe, og derfor er det helt uhyrligt at tale om Storbritanniens og USA's hyppige bombetogter over Irak. Det er ren og skær irakisk propaganda.

Knud Erik Hansen (SF):

Jeg fik ikke noget svar på, hvori de økonomiske sanktioner er med til at begrænse Iraks militære kapacitet. Det er vel det, der er det officielle formål, så der må være en klar sammenhæng mellem de økonomiske sanktioner og så det, at man forhindrer den militære opbygning af militær kapacitet, ellers er det at tage den civile befolkning som gidsel.

Jeg ville også sige om den sidste lempelse: Det er jo ikke den vurdering, FN's udsending Hans von Sponeck havde. Hans anbefaling efter at have været dernede har jo klart været, at det ikke var tilstrækkeligt, og at den eneste løsning, hvis man skal sikre ordentlige levevilkår for civilbefolkningen, er at ophæve de økonomiske sanktioner.

Villy Søvnald (SF):

Jeg synes stadig, udenrigsministeren bevæger sig rundt om det, der er det principielle spørgsmål.

Jeg tror, vi har fælles opfattelse af, at Jorden havde været rigere uden Saddam Hussein, men det er nu engang en kendsgerning, at han eksisterer, og man har så haft en sanktion i 10 år. Hvis en læge har behandlet en patient i 10 år med et bestemt medikament, og tilstanden bliver dårligere og dårligere, så må han vel på et tidspunkt spørge sig selv, om det, han er i færd med, er rigtigt.

Sandheden er jo, at det her ikke svækker Saddam Hussein. Han sidder så sikkert som nogen sinde, men børnedødeligheden er fordoblet i denne her periode, og det er derfor, jeg synes, det er rimeligt at tale om gidseltagning. Uskyldige børn, uskyldige irakere, der aldrig har stemt på Saddam Hussein, betaler prisen, og derfor er mit principielle spørgsmål: Vil man støtte andre europæiske landes bestræbelser for at nå en mere normaliseret situation?

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen):

Jeg ser slet ikke nogen som helst grund til at tro, at yderligere indtægter til Irak som følge af ophævelse af sanktionerne på nogen måde ville føre til en forbedring af situationen for irakiske børn. Det tror jeg ikke på.

Jeg har også lyttet til den kritik, der kom fra Hans von Sponeck, og jeg synes, man skal lytte, og så prøver vi selvfølgelig at overveje situationen. Jeg kan godt forstå, at mennesker, der arbejder i Irak og ser den elendighed, der eksisterer, bliver stærkt berørt af det, men når vi ser på det overordnede, på de tal, der ligger for, hvad Irak kan under det nuværende olie for mad-program, så er der ingen som helst begrænsninger, så er Irak i stand til at brødføde sin befolkning, sine børn og oven i købet give dem medicin.

Med hensyn til opretholdelse af sanktionerne er det jo en sag for FN's Sikkerhedsråd, og vi har jo med mellemrum diskussioner om det. Jeg må sige, som sagen ser ud i øjeblikket, med de muligheder, der er inden for olie for mad-programmet, ser jeg ikke en dansk forpligtelse til at arbejde for sanktionernes ophævelse.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1984

7) Til udenrigsministeren af:

Keld Albrechtsen (EL):

»Kan udenrigsministeren bekræfte, at NATO i et hemmeligt direktiv med kodenavnet MC400/2 har udvidet sin atomstrategi, men at NATO's øverste organ, udenrigsministerrådet, endnu ikke har godkendt den nye strategi, og at Danmark vil gå imod den?«

Skriftlig begrundelse

Der henvises til Aktuelt den 17. marts 2000, hvor det bl.a. fremgår, at den nye NATO-strategi er i strid med folkerettens negative sikkerhedsgarantier, hvor atommagterne har lovet kun at bruge atomvåben mod lande, der selv har atomvåben. Det nye i NATO's strategi er netop, at den åbner mulighed for angreb med atomvåben mod lande, der ikke har atomvåben selv.

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): Hr. Keld Albrechtsen har spurgt til et NATO-dokument, MC400/2: Det omtalte dokument er klassificeret som internt NATO-dokument. Det angiver retningslinjerne for, hvorledes NATO's strategiske koncept skal gennemføres og implementeres af det militære system i NATO.

Det går altså på ingen måde ud over den linje, der er fastlagt i det nye strategiske koncept fra Washington-topmødet i april sidste år.

Som regeringen er oplyst, er der med vedtagelsen af NATO's nye strategiske koncept ikke sket ændringer i NATO's atomvåbenstrategi.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil godt spørge ministeren, om regeringen har orienteret Folketinget om det dokument, MC400/2, for efter min opfattelse er det et meget stort problem, at man altså i NATO er ved at beslutte en atomstrategi, der går ud på, at man godt må angribe lande med atomvåben, altså bruge atomvåben mod lande, som ikke har atomvåben.

Jeg vil godt spørge ministeren, om det ikke er i direkte strid med internationale ikke-spredningsaftaler og den såkaldte NPT-traktat. Jeg vil godt spørge ministeren, om ikke det faktisk er et stort problem, hvis NATO har eller er ved at få en atomstrategi, som strider imod den internationale folkeret.

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): Statsministeren orienterede om Washington-topmødet, herunder det strategiske koncept i Det Udenrigspolitiske Nævn den 21. og den 27. april 1999. Jeg hørte her til morgen i Nævnet svaret på det samme spørgsmål, som vi her behandler. Derudover blev det strategiske koncept indgående behandlet i en forespørgselsdebatt den 9. februar i 1999 om NATO-topmødet i Washington om NATO's strategiske koncept. Ved disse lejligheder blev det fremført, at der med det nye strategiske koncept ikke ville ske ændringer i NATO's atomvåbenstrategi.

Det er rigtigt, at det er blevet påpeget bl.a. fra amerikansk side, at NPT-traktaten ikke udelukker anvendelsen af nukleare våben mod ikke-kernevåbenstater under ganske særlige omstændigheder. Det er ikke specificeret nøje, hvad det kunne være for nogle, men det kunne jo f.eks. være i tilfælde af angreb med kemiske, biologiske eller andre masseødelæggelsesvåben. Den fortolkning af NPT-traktaten ser jeg ingen anledning til at anfægte.

Keld Albrechtsen (EL):

Jamen så er det vel rigtigt, at Folketinget ikke nogen sinde er blevet orienteret om dette dokument, MC400/2. Folketinget er blevet orienteret om NATO's atomstrategi i almindelighed, men det er jo noget andet.

Derfor vil jeg godt spørge, om ikke vi kan få en nærmere orientering. Det er så muligt, at det skal være i fortrolig form i Det Udenrigspolitiske Nævn, det ved jeg ikke, for det er et hemmeligt dokument, vi snakker om. Men jeg synes, der er brug for at få nærmere undersøgt, om NATO faktisk overtræder den traktat.

Nu prøvede jeg at lytte til ministerens formuleringer. Jeg synes ikke, de var nemme at forstå, og jeg synes, at det meget enkle og klare forhold er, at en stat, der besidder atomvåben, altså ikke må bruge sine atomvåben mod en stat, der ikke besidder atomvåben. Er det ikke korrekt, at det faktisk er ideen i den såkaldte negative atomsikkerhedsgaranti?

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): For at tage det sidste først så er det, som jeg påpegede: NPT-traktaten udelukker ikke anvendelse af nukleare våben mod ikkekernevåbenstater under særlige omstændigheder. Det er en fortolkning, jeg ikke vil anfægte, men jeg vil da gerne sige til hr. Keld Albrechtsen, at jeg gerne svarer på alle spørgsmål inden for de rammer, vi har i Det Udenrigspolitiske Nævn, hvor der er mulighed for at gå dybere ned i sagen.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg takker for det tilsagn, så kan vi gå videre med det. Men jeg vil så godt spørge: Er det korrekt, at den her sag også skal behandles i det øverste NATO-råd, hvor udenrigsministeren jo sidder, og at der dér skal tages stilling til det? For det er jo også en del af mit spørgsmål.

Efter min opfattelse skal Danmark medvirke til at begrænse udbredelsen af atomvåben mest muligt, og jeg går ud fra, at regeringen er enig i det synspunkt. Men hvis man laver atomstrategier i NATO og efterfølgende så også i Rusland og Kina osv., så risikerer man jo, at andre stater reagerer med at anskaffe sig atomvåben. Derfor er jeg bange for den meget aggressive atomstrategi, som NATO er ved at vedtage her, hvor man altså forbeholder sig ret til at bruge sine atomvåben mod andre stater, uden at de har atomvåben, eller uden at de faktisk har affyret et eneste våben overhovedet. Så er man altså langt ude efter min opfattelse. Derfor vil jeg spørge ministeren, om ikke regeringen vil tage afstand fra denne her atomstrategi.

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): Danmark agter ikke at modsætte sig vedtagelsen af omtalte dokument, der, som det er anført, alene angiver retningslinjerne for den militære gennemførelse af NATO's strategiske koncept. I øvrigt tror jeg ikke, at den fortolkning, jeg har anført, kommer som en overraskelse for nogen stater, og ingen stater her i verden har nogen som helst grund til at føle sig truet af NATO's atommagtsarsenal, medmindre de selv griber til overordentlig vidtgående militære forholdsregler.

Keld Albrechtsen (EL):

Jamen så vil jeg godt stille et spørgsmål til ministeren. Problemet går selvfølgelig ikke ud på, at jeg mistænker f.eks. den britiske regering for lige pludselig at fyre en masse atomvåben af i hovedet på nogle andre. Det er jo ikke det. Men ved at NATO vedtager en sådan atomstrategi, så gør man det jo lovligt for andre også at gøre det. Så kan altså Kina og Rusland og andre vedtage en tilsvarende atomstrategi, og så breder problemet sig altså rundt i hele verden, og vi får mere atomoprustning. Det er derfor, at det bekymrer mig.

Så jeg vil godt spørge ministeren: Er det ikke korrekt, at det faktisk er i strid med folkerettens helt grundlæggende principper, hvis et land anvender atomvåben i en situation, hvor der ikke er andre, der har brugt atomvåben, altså at førstegangsbrug af atomvåben rent faktisk er forbudt efter international ret? Det er jo også det forbud, der overtrædes med den her NATO-strategi.

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): Jeg mener ikke, at man kan give en aggressor, der ikke respekterer det internationale samfunds normer, og som overvejer angreb med kemiske eller bakteriologiske våben, nogen sikkerhed. Jeg kan ikke se, hvad formål det tjener at give håndfaste garantier over for sådanne.

Lad mig gentage, hvad jeg sagde: NPT-traktaten udelukker ikke anvendelse af nukleare våben mod ikkeatomstater under særlige omstændigheder, som f.eks. kunne være, at de angreb med kemiske eller bakteriologiske våben.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1988

8) Til socialministeren af:

Villy Søvndal (SF):

»Mener ministeren, at en venteliste af den nuværende størrelsesorden er forenelig med den målsætning, som fremgår af regeringens oplæg om »Det holdbare samfund«, hvor forældrene skal kunne regne med børnepasningstilbud i nødvendigt omfang, og i benægtende fald, hvad agter regeringen at foretage sig for at nedbringe ventelisten?«

Skriftlig begrundelse

Selv om der i de seneste år er etableret mange nye pasningspladser, har danske småbørnsforældre måtte døje med en venteliste på ca. 10.000. Der er ikke nogen udsigt til, at vi kommer af med denne venteliste, bl.a. fordi regeringen har halveret de økonomiske vækstrammer for kommunerne til 1 pct. Man kan håbe, at regeringens formulering fra »Det holdbare samfund« er udtryk for, at nu skal der ske noget. Formålet med spørgsmålet er at få afklaret, om der bare er tale om nye ord ligesom Nyrops ord om børnepasningsgaranti, eller om der ligger realiteter bag.

Villy Søvndal (SF):

Jeg har med meget stor interesse læst regeringens udspil her fra februar 2000. Det er benævnt »Det holdbare samfund«. Jeg synes ikke, man kan beskylte det for at være smækfyldt af konkrete ting. På den måde er det ikke så svært at huske de konkrete ting, der er i det.

En af de meget konkrete ting, der er nævnt, står på side 10: »Familieliv og arbejdsliv hænger sammen. Forældrene skal kunne regne med, at fællesskabet giver børnepasningstilbud i nødvendigt omfang og af god kvalitet.« Det rammer jo så ind i en virkelighed – og det er formentlig også grunden til, at man skriver det – hvor der er ventelister til dagpasning af børn. Jeg må derfor spørge: Betyder sætningen, at den nuværende situation med ventelister ikke er foreneligt med programmet? Og i forlængelse af det: Hvad stiller man op fra regeringens side for at gøre noget ved den situation, der set fra regeringens synspunkt er uacceptabel?

Socialministeren (Henrik Dam Kristensen):

Nu synes jeg rent faktisk, at »Det holdbare Samfund« er betydelig mere konkret end det, der bliver givet udtryk for her. Jeg synes faktisk, at det er et glimrende eksempel på, at en regering gør to ting: pkt. 1 viser lederskab og pkt. 2 tilkendegiver ønsket om dialog og debat med befolkningen.

Jeg tror, at den måde at gøre tingene på passer til et moderne samfund, og den proces, vi har sat i gang her, vil regeringen været dybt optaget af at forfølge i de kommende måneder.

Jeg synes også, det er vigtigt at tilkendegive, at den debatproces, vi har sat i gang, i realiteten har tre faser: Dialogen, som vi er i gang med i øjeblikket. Derefter kommer der en konklusionsfase, og så kommer der en realisering af konklusionerne efterfølgende.

I forhold til det konkrete spørgsmål synes jeg, det er vigtigt at starte med at slå fast, at i regeringsperioden er der faktisk skabt 150.000 nye pladser, og nu mangler vi noget i omegnen af 7.000 pladser. Det er ikke så ringe endda.

Regeringen har i de årlige aftaler været enig med de kommunale parter om at prioritere netop det område, og regeringen kan kun opfordre kommunerne til at sikre, at der er pladser nok, men med den indgangsvinkel, at opgaven selvfølgelig ligger i kommunerne.

Nu er der så givet nogle nye muligheder for kommunerne, nemlig at de kan opkræve en særlig forhøjet forældrebetaling, hvis vel at mærke kommunerne tilbyder forældrene en pasningsgaranti inden for nogle nærmere fastsatte rammer. Det er altså et skridt, der vil sigte endnu videre imod det, man kunne kalde fuld dækning.

Jeg har forstået, at der er tilkendegivet fra ca. 150 kommuner, at de vil benytte denne ordning i år 2000, og den udvikling vil regeringen selvfølgelig fortsat følge.

Så for at summe op: Regeringen satte det her på dagsordenen tilbage i begyndelsen af perioden. Det er faktisk lykkedes ganske udmærket. 150.000 nye pladser er der oprettet. Vi er meget tæt på at nå målet, men vi ønsker selvfølgelig også at gå de sidste skridt.

Villy Søvndal (SF):

Jeg takker for et langt og grundigt svar. Uden at fornærme ministeren vil jeg sige, at jeg til gengæld ikke synes, det var særlig præcist. Jeg noterede det, jeg formåede. Der var noget med en debatproces. Der var noget at opfordre kom-

munerne, og det synes jeg måske er lidt tyndt, når der i regeringsprogrammet står noget så håndfast som, at man »skal kunne regne med«.

Det nærmer sig jo næsten en garanti med sådan et ordvalg. Altså man skal kunne regne med, at fællesskabet giver de tilbud, der er brug for, og så må man sige, at det er lidt tyndt at sige noget om en debatproces samt at opfordre kommunerne. Jeg havde faktisk forventet et svar, der indeholdt initiativer, og når jeg havde det, er det også, fordi jeg synes, at det må være nærliggende for en forholdsvis ny socialminister at sætte sig store mål.

Regeringen skal i gang med kommuneaftalerne, med forhandlingerne om lidt. Der vil det vel være helt oplagt, at en ny socialminister sagde: Jeg vil gøre det til et mål som et af mine første skridt at sikre, at den tilstand med venteliste bliver fjernet fra nu af. Jeg vil spørge, om den tanke har strejft socialministeren.

Man kan sige, at mislykkes det så ved kommuneforhandlingen, kommer der en chance senere, når vi skal forhandle finanslov, og dér vil jeg godt give den fremstrakte hånd fra venstre side, fra SF, at vi meget gerne vil være med til at sikre, at der bliver en reel mulighed for at føre det her igennem.

Socialministeren (Henrik Dam Kristensen):

Jamen jeg kan forsikre hr. Villy Søvndal om, at jeg som ny minister ikke kun har store mål, men endog særdeles store mål på hele det brede felt, som er mit område. Derfor synes jeg egentlig også, at vi måske i en lidt fredelig stund skulle glæde os sammen over, at det projekt, som regeringen har sat i gang, for en stor dels vedkommende rent faktisk ligger ovre i Socialministeriet: ældreområdet, det rummelige arbejdsmarked, og så er der den del, der handler om familie, skole og børn i det hele taget. Af de fire ting, som er sat i gang, er der store væsentlige dele, som hænger ovre på Socialministeriets område. Det er jo et klart udtryk for prioritering fra regeringens side.

Så synes jeg egentlig også, at man bør have den indgangsvinkel til en dialogfase, som den vi nu er i gang med med en moderne, veloplyst befolkning som den danske, at man respekterer indgangsvinklen, som den nu er lagt frem, nemlig at der er dialog.

Så bliver jeg nødt til at sige endnu en gang, selv om det måske kan være lidt træls, at projektet, som regeringen satte sig i spidsen for i begyndelsen af perioden, nemlig at alt for man-

ge børn og dermed deres forældre var i en uremelig situation, nu er nået til noget helt anderledes. Før var der ikke plads til ret mange, men vi har skabt 150.000 nye pladser. Nu er vurderingen, at vi mangler i omegnen af 7000 pladser. Med den sidste finanslovaftale er der givet nogle muligheder for kommunerne for ekstra at rykke, og jeg har netop i et svar til hr. Villy Søvndal endnu en gang givet udtryk for, at vi også vil være optaget af at følge, at vi får rykket i forhold til det sidste. Det var et klart signal, som jeg gav i mit første svar.

Villy Søvndal (SF):

Tak for svaret. Jeg vil gerne dele glæden med socialministeren over de temaer, der er udvalgt. Jeg tror, det er meget klogt af regeringen at satse på velfærdstemaer i forhold til de kommende kommuneaftaler og det kommende valg, og regeringen ved også godt, at hvis de ting skal virkeliggøres, så kan man kun gøre det sammen med venstresiden i Folketingssalen. Det tror jeg, virkeligheden vil vise, når vi kommer lidt tættere på. Så også af den grund er vi såmænd meget tilfredse og vil gerne dele den fælles glæde i SF.

Men jeg synes stadig væk, det er lidt underligt, for betyder det her i virkeligheden bare, at regeringen siger: Vi har gjort det godt i 7 år, og det er i virkeligheden det, vi skriver i det her program. Man må vel kunne forvente, når regeringen laver et program, hvor man skal kunne regne med noget, at der også vil komme nogle initiativer. Og mine konkrete spørgsmål, som jeg ikke synes blev besvaret, var: Vil regeringen sørge for, at det her får højeste prioritet i forhold til de kommende kommuneforhandlinger, og vil regeringen lave aftaler i finanslovsammenhæng, der sikrer forældrene en egentlig ret til at få passet deres børn, når de har brug for det?

Socialministeren (Henrik Dam Kristensen):

Det bemærkelsesværdige i »Det holdbare samfund« er i realiteten, at vi ikke bruger ret meget tid på at prale, selv om der kunne være god grund til at gøre det. Vi registrerer, at der på en hel række områder faktisk er mange ting, der lykkes, og det er vi glade for, men vi har nye mål og visioner.

Hr. Villy Søvndal var så venlig at referere for et øjeblik siden til side 10, hvor der bliver givet udtryk for et klart politisk lederskab.

Jeg vil sige til hr. Villy Søvnald, at både det specifikke område, som vi taler om her, og det holdbare samfund som sådan vil regeringen ikke kun prioritere i forhold til de kommende kommuneaftaler. Det vil vi også gøre i forhold til næste års lovprogram, i forhold til næste års finanslov, i forhold til 2001-kommuneaftaler, lovprogram og finanslov.

Det er en proces, som vi er inde i, hvor vi også skal have tid og lejlighed til at lytte til den dialog, som nu er sat i gang med befolkningen. Det synes jeg faktisk er en vigtig del af processen, men som jeg sagde på et tidligere tidspunkt, er der tre faser. Der er lytte-dialogfasen, som vi er i fuld gang med i øjeblikket. Derefter kommer der en konklusionsfase, og så til sidst kommer der en udførelse af konklusionerne.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1989

9) Til socialministeren af:

Villy Søvnald (SF):

»Vil ministeren redegøre for, i hvilket omfang de nuværende børnepasningstilbud ikke lever op til den målsætning, der fremgår af regeringens oplæg om »Det holdbare samfund« med hensyn til, at forældre skal kunne regne med børnepasningstilbud af god kvalitet, og hvad agter ministeren at foretage sig for at få udbedret manglerne?«

Skriftlig begrundelse

Det er SF's opfattelse, at den hurtige udbygning af børnepasningen i de seneste år til dels er sket på bekostning af kvaliteten, blandt andet har vi mange steder set en voldsom merindskrivning i SFO'erne. Spørgeren håber, at ordene fra »Det holdbare samfund« er udtryk for, at regeringen har erkendt, at vi har et problem, og spørgeren er spændt på at høre, hvad regeringen agter at foretage sig.

Villy Søvnald (SF):

Det her spørgsmål tager ligeledes udgangspunkt på side 10 i det udmærkede småskrift, der hedder »Det holdbare samfund«.

Der nævnes også, at de skal være af god kvalitet. Jeg vil spørge ministeren, om der bag de

ord gemmer sig, at man mener, at der i dag er børnepasningstilbud, der ikke er af god kvalitet. Det må vel være meningen, ellers er der vel ingen mening i at skrive, at de skal være af god kvalitet, når man skriver et fremtidsrettet program.

Jeg deler opfattelsen af, at vi i dag har en række tilbud, der ikke er af rimelig kvalitet. Skolefritidsordninger, hvor børnene er stuvet sammen med pædagoger, hvis væsentligste opgave er at sørge for, at lokalerne ikke eroderer, men hvor der ikke er meget tid til sådan egentligt arbejde med børn og udvikling. Er det den erkendelse, der også ligger hos regeringen, og er det her udtryk for, at man fra nu af vil tage fat på det?

Socialministeren (Henrik Dam Kristensen):

Ikke fordi det skal blive opfattet som pral, men jeg vil gerne endnu en gang slå fast, at i den her situation omkring børnepasningstilbud har der også været to faser. Først den fase, hvor vi ikke havde pladser nok. Der har vi, som vi lige nåede rundt omkring ved det sidste spørgsmål, ydet en ekstra merindsats, så vi nu er i en helt anden situation, og derfor er vi vel sådan set også kommet til det, man kunne kalde næste fase, nemlig at der nu er bedre muligheder, at der nu er bedre rum i realiteten vel også til at satse bredt på kvalitetsdefinitionen. Ikke fordi jeg ikke tror, at kommunerne som sådan har set stort på kvaliteten, men nu er der rum til og mulighed for i højere grad at sætte fokus på det.

Det er vel sådan i dag, at dagtilbudene til børn er lige så forskellige som dem, der i øvrigt er i virkelighedens verden, og sådan skal det også være. Der behøver jo nødvendigvis ikke at være noget galt i, at der er forskellighed. Forældrebestyrelserne kan være med til at sætte forskelligt præg på netop deres børns dagtilbud.

Men det kan måske også godt være på sin plads nu, 2 år efter at serviceloven er trådt i kraft, at vi sætter lidt mere fokus på kvaliteten i dagtilbudene og sætter fokus på, hvordan de har udviklet sig, og spørger, hvordan kommunerne, altså dagtilbudene og forældrebestyrelserne, egentlig har taget formålsbestemmelserne til sig. Hvordan har de omsat forventningerne i formålsbestemmelserne til kvalitetsliv for børnene? Jeg synes faktisk, det er et både spændende og også et nødvendigt projekt at gå i lag med.

Jeg vil sige til hr. Villy Søvndal: Jeg har i dag ikke et sådant færdigt projekt eller program, som jeg kan lægge frem, men det er noget, som jeg synes, vi skal overveje. Det vil også give mulighed for, at vi kan lade de erfaringer, der er, og den inspiration, der er, spredes til andre.

Men jeg vil gerne understrege, at jeg ikke lægger op til nogle centrale mål for kvaliteten. Jeg vil tage udgangspunkt i serviceloven, som er en god lov, med respekt for, at kvaliteten udfolder sig i lokal dialog med forældre, personale og kommunen.

Villy Søvndal (SF):

Jeg takker for svaret. Der er måske et enkelt punkt, hvor jeg synes, socialministeren sådan med jysk tungemål underdriver en smule. Det er, når ministeren siger, at der ikke er eksempler på pral. Jeg synes nu, man møder en, lad mig så kalde det selvtilfredshed. Det er klart, det tror jeg i øvrigt enhver regering har, men jeg synes så i øvrigt, at det fremadrettede i ministerens svar var, at socialministeren gerne vil være med til nu at fokusere på kvaliteten. Og der lå vel en indrømmelse af, at den heftige udbygning i 1990'erne var sket på bekostning af kvaliteten.

Nu kom vi så til fase 2 og kunne tage fat på det. Dog skulle vi ikke forvente ens regler. Hvorfor nu det så sikkert, hr. minister? De steder, hvor vilkårene er dårligst personalenormeringsmæssigt, pladsmæssigt osv., er i de ordninger, der har færrest fællesregler, nemlig skolefritidsordningerne, mens de steder, hvor ordningerne fungerer bedst, er der, hvor der er flest fælles regler.

Jeg troede egentlig, at det var Venstre, der som parti var tilhænger af, at man ophævede enhver type af regelsæt til fordel for at lade anarkiet råde, om man så må sige, lokalt. Er det virkelig rigtigt, at det ikke er regeringens opfattelse, at vi også kan bruge centrale regler som en måde til at sikre bedre forhold på? Tror ministeren virkelig, at det her kan lade sig gøre ved kun talens brug og ved inspiration? Det tror jeg nemlig ikke på.

Socialministeren (Henrik Dam Kristensen):

Ja, jeg er jo selvfølgelig glad for, at der er et godt håb om, at hr. Villy Søvndal og jeg kan tale sammen, forstå hinandens sprog med indgangsvinkel i den jyske måde med at underdri-

ve; det fremmer jo i hvert fald muligheden for, at vi kan nå hinanden.

Jeg vil gerne sige, at jeg ikke synes, man skal betragte det som en indrømmelse, men at der er forskellige faser i livet. Der er forskellige faser i politisk udvikling. Der er vel ikke noget at sige til, at i en situation, hvor alt for mange børn ventede på at få en plads, og mange forældre var i en dybt ulykkelig situation, da blev alle ressourcer sat ind på at skaffe plads til disse børn og dermed en bedre hverdag for disse forældre. Nu er vi tæt på, at det mål er opfyldt.

Så er det vel helt naturligt, at man har politisk ambition om at sige: Hvad er næste fase så? Det er bredt at tage en diskussion om kvaliteten. Og kvaliteten er mange forskellige ting, i hvert fald i min optik. Det er ikke kun, som nogle fokuserer på, kvadratmeter og sådan nogle ting. Jeg mener, det er en meget bredere diskussion om, hvad kvaliteten er i forhold til børns hverdag, som vi kender den i dag med udgangspunkt i det, der er realistisk, nemlig at de tilbringer en stor del af deres hverdag i offentlige pasningstilbud. En bredere diskussion omkring det synes jeg bestemt også er ønskelig.

Jeg er ikke nødvendigvis enig i, at der skal være ens regler. Jeg er enig i, at der skal lægges en bund, hvis jeg må bruge det udtryk, hvor vi som Folketing og som regering påtager os ansvar, men derudover er jeg som person meget tilhænger af det kommunale selvstyre, og at man en gang imellem løser problemerne forskelligt fra eksempelvis det sønderjyske til Frederiksberg, synes jeg som udgangspunkt ikke, at der er noget forkert i.

Det, vi nu altså prøver på at lægge op til, er, at det rum, de muligheder, som vi rent faktisk har, når det gælder daginstitutionstilbud til børn, skal vi bruge den tid til nu at sætte fokus på i forhold til kvaliteten. Og det var det, jeg gav til kende, at jeg vil sætte mig i spidsen for.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1990

10) Til socialministeren af:

Villy Søvndal (SF):

»Kan ministeren oplyse, i hvilket omfang den stigende økonomiske ulighed i en række europæiske lande skyldes nedskæringer i og stramninger af sociale sikringsordninger?«

Skriftlig begrundelse

Den stigende økonomiske ulighed i mange europæiske lande er en dybt bekymrende udvikling, og det har interesse at få afdækket årsagerne.

Villy Søvnald (SF):

Jeg står med en meddelelse fra Kommissionen, der hedder »Sociale udviklingstendenser og fremtidsudsigter og udfordringer« dateret den 1. marts år 2000. Deri beskrives under et hovedafsnit, der hedder »Indkomstforskelle«, og jeg citerer: »Indkomstforskellene er blevet større i de fleste medlemsstater. De overordnede indkomstforskelle blev større i de fleste medlemsstater i perioden 1980-1995 efter, at der forekom et fald i årtierne før 1980.«

Det er jo en ganske interessant udvikling, som set fra et SF-synspunkt ikke er rar at se på. Jeg formoder, at det heller ikke er rart at se på fra et socialdemokratisk synspunkt, at forskellene altid bliver øget, specielt hvis EU beskyldes for at være et socialdemokratisk projekt.

Mit spørgsmål til ministeren er: Hvad skyldes den her stigende ulighed i EU-landene?

Socialministeren (Henrik Dam Kristensen):

Med udgangspunkt i hr. Villy Søvnalds motivering for spørgsmålet kan vi jo så i fællesskab glæde os over den dagsorden, der er sat i Europa, netop den dagsorden, som vores statsminister, tror jeg, senere på dagen tager af sted til Lissabon, så vidt jeg forstår, for at diskutere.

Det fremgår ikke helt af spørgsmålet, hvilke europæiske lande der sigtes til. Jeg forstår så, det er alle 15. Og derfor vil jeg så også prøve på her at forholde mig lidt mere generelt til sammenhæng mellem stigende økonomisk ulighed og en eventuel stramning af sociale sikringsordninger.

Jeg tror ikke, at sammenhængene er helt så enkle, som hr. Villy Søvnald fremstiller dem. Et land kan godt have en økonomisk gunstig udvikling, som medfører velstandsfremgang for alle grupper i samfundet, og så kan man godt samtidig opleve en stigende ulighed, hvis de højtlønnede får en relativt større indkomstfremgang end de øvrige indkomstgrupper. Det tror jeg der er eksempler på. Resultatet kan blive, at selv om alle absolut har fået det bedre, og de sociale sikringsordninger ikke er forringede, så kan uligheden jo rent faktisk godt være forøget.

Omvendt kan der også nævnes eksempler på, at stramninger ikke nødvendigvis fører til øget ulighed. Jeg kan f.eks. nævne reformer på arbejdsmarkedet, som via en gradvis stramning kan føre til, at flere kommer i beskæftigelse og dermed medvirker til at mindske en økonomisk ulighed.

Med andre ord kan man sige, at social sikring har en betydning for graden og fordelingen af uligheden i et land, men det er ikke den eneste faktor i spillet, og det er derfor meget svært at sige noget entydigt om, hvordan ændringer i de sociale sikringer påvirker uligheden på nationalt niveau.

Til brug for besvarelse af det stillede spørgsmål har Socialforskningsinstituttet desuden oplyst, at de ikke er bekendt med, at der er foretaget undersøgelser, der påviser en sammenhæng mellem eventuelle stramninger og nedskæring af sociale ydelser og deraf forøget ulighed.

Der er altså tale om et meget kompliceret spørgsmål, som jeg ikke er i stand til at svare entydigt på. Et entydigt svar vil kræve iværksættelse af meget omfattende undersøgelse i en række lande, og jeg vil imidlertid også tillade mig at sætte spørgsmålstejn ved, om de ressourcer, som det ville kræve eksempelvis af Danmark, også vil stå mål med værdien af de resultater, der ville komme frem ved en sådan undersøgelse.

Villy Søvnald (SF):

Men jeg synes jo, at det er en vigtig diskussion. Det må det også være for socialministeren sådan ud fra almindelig tilgang til ønsket om at bevare lighedssamfundet. Og der må man sige, at Kommissionen i sit oplæg er meget skarpere, end socialministeren er. Den peger på, at en stor del af problemet skyldes nye lavindkomstgrupperinger, altså ikke, at forskellen skyldes, at de velhavende bliver mere velhavende, men at vi får nogle nye lavindkomstproblemer, som er sårbare. Der er en tendens til, at de på alle punkter har dårligere liv osv.

Og når jeg også synes, at det er spændende at få rejst dagsordenen nu, er det jo, fordi det er en stor del af den europæiske debat, at det projekt, som skulle gavne ligheden, og som af mange bliver beskyldt for at være et socialdemokratisk lighedsprojekt, faktisk har været med til at øge uligheden. Ministeren turde ikke byde på selv, hvad nogle af årsagerne er. Men jeg tror, det har meget at gøre med de krav, man har trykket

igennem i en række lande for at tilfredsstille kravene til ØMU'en f.eks. om en mindre offentlig sektor og et mindre underskud, hvor man har skåret på overførselsindkomster i en række lande, og hvor man har trykket den offentlige sektor og sådan nogle ting ned.

Derfor synes jeg også, selv om det er et stort arbejde, at det faktisk er vigtigt at få det belyst som en del af den danske debat frem til afstemningen i september måned. Jeg vil spørge ministeren, om han deler den opfattelse ud fra interesse både for socialpolitik og ØMU'en.

Socialministeren (Henrik Dam Kristensen):

Det anede mig jo nok, at der var den vinkel på det. Det behøver man vel heller ikke at være den store spåmand for at kunne have gættet sig til.

Jeg tror nu ikke, at det vil lykkes at få den vinkel på det. Der er ikke noget i konvergenskravene, som vil kunne have den betydning, som jeg mener, der gives udtryk for her. Men derfor synes jeg faktisk også, at det er lidt spændende at se den dagsorden, der netop skal forhandles i Lissabon i de næste 2 dage, hvor Kommissionen bl.a. har som en målsætning, at fattigdom blandt børn skal vi have bekæmpet inden år 2010. Det er meget, meget ambitiøst. Hvor den græske kommissær, også refereret i en række danske aviser gennem de seneste dage, virkelig har blæst til kamp for det, vi herhjemme bl.a. betegner som det rummelige arbejdsmarked.

Det, der jo rent faktisk er ved at ske i den europæiske diskussion, er, at en række af de initiativer, som vi i øvrigt ofte i samarbejde med hr. Villy Søvndals parti op igennem 1990'erne har fået taget fat i, og som har betydet, at uligheden i det danske samfund er mindsket, nu er undervejs til også at blive et europæisk projekt. Anderledes kan man faktisk ikke læse optakten, som den har været til det her topmøde, som nu er undervejs til at gå i gang. Og det konkrete indhold, der er i dagsordenen, er også en pil i den retning.

Så jeg synes i realiteten, vi sammen skulle glæde os over, at der er blæst til kamp mod den sociale ulighed, at der er blæst til kamp for, at vi skal gøre noget ekstraordinært ved beskæftigelsen, ungdomsarbejdsløsheden og alle de andre vigtige dagsordenspunkter.

Villy Søvndal (SF):

Jeg tror også, vi på et tidspunkt, hvor vi har lidt bedre tid end nu, skal gøre lidt mere ud af den her diskussion, fordi det er en af de centrale diskussioner også frem mod afstemningen den 28. september. Det kan jo være smukt nok, at man i forhold til, at det indtil nu har skabt ulighed, ser, hvad virkningen er. Det kan også være, at der har været for mange konservative regeringer i Europa i 1980'erne og starten af 1990'erne. Det er det ene mulige svar. Det andet mulige svar er, at det er de kriterier, der har været påtvungne for at nå ØMU'en, der har været årsag til det. Det synes jeg må være spændende at få analyseret lidt nærmere på.

Men jeg vil så til slut sige til ministeren, som siger, at det råder man bod på på rådsmødet her i Lissabon, at når jeg læser aviser, så synes jeg da til gengæld, at der er to linjer og svar på, hvad der skal ske. Det ene svar kan man læse af Ritt Bjerregaard i Politiken den 19. marts 2000. Hun siger, at der sker ikke noget. Det bliver alt sammen ikke til noget. Det er kun tanker og overvejelser sådan for at berolige.

Og det andet svar kan læse i Politiken den 21. marts 2000 af Helle Thorning-Schmidt fra EU-Parlamentet, der siger, at det her bør blive til noget, og vi vil kæmpe for, at det bliver til noget.

Altså en større samordning mellem socialpolitik og arbejdsmarkedspolitik.

Jeg vil så bare spørge til sidst: Hvilken linje er socialministeren på? De to linjer går i hver sin retning.

Socialministeren (Henrik Dam Kristensen):

Jeg bliver nødt til at sige til hr. Villy Søvndal, at man altså ikke skal have rejst ret meget rundt i Europa gennem de seneste år uden med det blotte øje at kunne gøre én klar konstatering, nemlig at levestandarden generelt er forhøjet i Det Europæiske Fællesskab, at der har været økonomisk vækst, at der er taget fat på at bekæmpe arbejdsløsheden, osv. osv. Det, man kunne kalde den generelle levestandard i Europa, er der ingen tvivl om er blevet forbedret.

Så synes jeg faktisk, vi skal være glade for, vi der måske har lidt den samme indgangsvinkel omkring individets ret og muligheder, at man nu fra Kommissionens side, at man fra statministrenes side rent faktisk bruger tid på et topmøde for at sætte ekstra turbo i forhold til det.

Så bliver jeg nødt til at sige i forhold til det sidste om, hvem jeg holder med af de to citater,

at jeg ikke kan finde et andet ord, men at det nok ikke er det dækkende, når jeg bruger ordet citatfusk. Men som jeg husker disse artikler, som jeg har også har læst, så husker jeg klart, hvilken indgangsvinkel fødevareministeren, Ritt Bjerregaard, havde til det, nemlig at det skræmmebillede, som nogle, bl.a. hr. Villy Søvndals partifæller, prøver på at stille op i forhold til europæisk integration, ikke har noget på sig. Sådan læste jeg i hvert fald klart hendes svar, og det er jeg i øvrigt fuldstændig enig med fødevareministeren i.

Villy Søvndal (SF):

Jeg synes jo, det er vigtigt, at vi ikke skræmmer hinanden, for det kan man jo blive helt bange ved, men at vi prøver at lave det på reel information.

Der synes jeg faktisk også, det ville være nyttigt at få beskrevet det brud – i virkeligheden er det jo et brud – der sker efter 1980. Frem til 1980 har vi ifølge Europa-Kommissionen en situation, hvor ligheden i EU-landene bliver større og større, altså et gammelt lighedsideal, der er på vej til at virkeliggøres. Så sker der et brud i 1980, hvor ulighederne er voksende. Det er en periode, hvor der har været voldsom drift på den europæiske udvikling.

Og der synes jeg, det ville være et spændende studium at finde ud af: Hvad skyldes det her, som Europa-Kommissionen, ikke SF, altså har konkluderet har fundet sted i perioden efter 1980? Hvad er årsagen til det? Er det, at der var for mange konservative regeringer, eller er det, at EU-kravene til den økonomiske politik har tvunget større ulighed igennem? For når ministeren ser et lighedsbillede, kan man altså også se et Europa, der i stadig stigende grad bliver polariseret mellem store velhavende grupper og de 15-20 pct., der i landene i øjeblikket ikke når med i udviklingen.

Socialministeren (Henrik Dam Kristensen):

Jeg synes bestemt, det kunne være et spændende studium at gå lidt tættere ind til. Jeg vil bare stille det forbehold: Skal der bruges kolossalt mange ressourcer, mener jeg, de måske kunne være anvendt bedre af danske ressourcer, for det vil blive meget stort og omfattende.

Det andet, jeg gerne vil sige, er, at konvergenskravene jo altså ikke kan være det, der er

skyld i det. Så lang tid har konvergenskravene ikke været en realitet for de enkelte medlemslande. Den påstand, hr. Villy Søvndal kom med før, var, at det er efter 1980, at der er sket et brud her.

Det, der jo ofte sker, når det er sådan, at der er fremgang i lande, er, at hvis man politisk ikke er meget opmærksom på det, så øges forskellene. Samtidig med at alle får forbedrede levestandarder som et faktum, så øges forskellene, hvis der ikke er en politisk bevidst prioritet om det. Det har det lykkedes for os at have haft i Danmark i 1990'erne, og derfor kan man se kurven, når det gælder Danmark: Der mindskes forskellene rent faktisk.

Så mit overordnede svar til hr. Villy Søvndals betragtninger er: Ja, jeg er enig i, at det er vigtigt. Ja, jeg er optaget af, at der nu er sat nogle ting på den europæiske dagsorden, som jeg synes er vigtige, også set ud fra de erfaringer, vi har fra dansk side. Den udvikling vil jeg gerne at vi følger nærmere i den kommende tid.

Så er jeg ikke enig i det, jeg så forstår ligger underliggende i det, at konvergenskravene kan være skurken her. Det er ikke min opfattelse, det er ikke min bedømmelse af situationen.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 46:

Forespørgsel til udenrigsministeren [om, hvordan hensynet til den fundamentale menneskeret religionsfrihed indgår i dansk udenrigspolitik].

Af Flemming Kofod-Svendsen (KRF) m.fl.
(Forespørgslen anmeldt 16/3 2000).

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.